چەند سەرنجێك دەربارەی کۆنگرەی تەوافوقی عێراقی لە قاهیرە

سامان ئەحمەد

هۆکارو ئامانجەکانی کۆنگرەی تەوافوقی عێراقی

سەرەنجام دەروازە بۆ ناسیۆنالیزمی عەرەبیش کرایەوە کە بە شێوەیەکی ئاشکراو بە ڕەسمی دەخالەتی ڕاستەوخۆ لە ئەوزاعی سیاسی ئەمڕۆی عێراقدا بکات. کۆنگرەی تەوافوقی عێراقی لە لایەن جامعەی عەرەبییەوە لە شاری قاهیرەی پایتەختی میسر لە 11/19 دا لەناوەڕۆکدا بە مانای گێڕانەوەی نەخش و ڕۆڵی سیاسی بزووتنەوەی عروبەیە لە ناوچەکەدا بە گشتی و لە عێراقدا بە تایبەتی، گێڕانەوەی جێورێییەکی بالاترو لەبارترە بۆ ناسیۆنالیزمی عەرەب لە دەسەڵاتی سیاسی عێراقدا.

ئەم ڕەوەندەو ئەم کۆنگرەیە کە ناسیۆنالیزمی عەرەب (بە قایل بوونی ئەمریکاو مەجلیسی ئەمن و ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان) بەڕێوەی دەبات ئاکامی ڕەوەندی ڕوو لە خواری ئەمریکایە لە عێراق و ناوچەکەو بێ وەڵامی و بێ توانایی حکومەتی تائیفی تاڵەبانی و جەعفەرییە بە کێشە هەنووکەییەکانی کۆمەڵگای عێراق و توندبوونەوەی هەرچی زیاتری شەڕی تیرۆریستی یە لە عێراقدا. ئەم هەلومەرجە ئەمریکاو سەرجەم باڵەکانی حکومەتی کاتی بەوە گەیاندووە دەست بۆ پشتوێنی ناسیۆنالیزمی عەرەب بەرن و لەو زەلکاوە ڕزگاریان بکات بەو نیازەی باڵی توندو ئەنتی ئەمریکایی ناسیۆنالیزمی عەرەب لە سەنگەری تیرۆریزمی ئیسلامی القاعدە دوور بخەنەوەو لە دەسەڵات و حکومەتەکەیاندا شەریکیان بکەن.

ئەمڕۆ سەرانی ئەحزابی دەسەڵاتداری عێراق بە ئاشکرا دان بەوەدا دەنێن کە: بەو ڕاستی یە گەیشتوون کە ناتوانن ئارامی و جێگیری سیاسی بۆ عێراق بگێڕنەوە بە بێ شەریك کردنی هەموو پێکهاتەکانی عێراق لە دەسەڵاتدا.

ئەوەی لێرەدا جێی سەرنجە ئەوەیە کە دەیانەوێ ئەم بێ ئاسۆیی و ناچاریەی تێی کەوتوون بۆ دانوستان لەگەڵ هێزەکانی بەناو (مقاومە)ی ناسیۆنالیزمی عەرەب بە پەردەی دیموکراسی و فرەیی و گوێگرتن لە یەکتری داپۆشن، لە کاتێکا ئەوەی پێیان کرابێت بە ئاگرو ئاسن و کوشتن و گرتن لەبەرامبەریاندا کردوویانە بە تایبەتی دوای ئاشکرابوونی ئازارو ئەشکەنجەو لەناوبردنی زیندانیەکانی ئەم دواییەی وەزارەتی ناوخۆ.

هەرچەندە جەعفەری لەو کۆنگرەیەدا هەڵوێستێکی توندی هەبوو لەبەراورد بە هەڵوێستی تاڵەبانی سەبارەت بە دانوستان لەگەڵ هێزەکانی بەناو (مقاومە) بەڵام خودی بەشداربوونی ئەوان لە کۆنگرەیەکی ئاواداو پەنابردنیان بۆ چارەسەرێکی عەرەبی و ئیمزاکردنی بەیاننامەی کۆتایی کۆنگرەکە نیشانەی پاشەکشەی سیاسی ئەوانە لە پاوانکردنی دەسەڵاتدا.

گرنگترین لەو مەسەلانەی کە زەمینەی سیاسی خۆش دەکات بۆ شەرعیەت دان و گێڕانەوەی نەخشی ناسیۆنالیزمی عەرەب بەتایبەتی لەعێراقدا مەسەلەی (ئیحتیلال ـ مقاومە)و (چوونە دەرەوەی هێزەکانی ئەمریکا)یە. هەردوو ئەم مەسەلەیە لەدەستوری کۆنگرەکەدا بوو لە بەیاننامەی کۆتایی کۆنگرەکەشدا هاتووە.

داننانی کۆنگرە بە (مقاومە دژی ئیحتیلال) بەو مەرجەی نەبنە شەریك و بەشێك لە تیرۆریزمی ئیسلامی و ڕێگای سیاسی بگرنە بەرو ماف و بەشی خۆیان لە دەسەڵاتدا هەبێت. هەروەها باسکردن و قبوڵکردنی تەرحی (دانانی خشتەیەکی کاتی بۆ چوونە دەرەوەی هێزەکانی ئەمریکا لە عێراق) بەوەی بخرێتە دەستوری کۆنگرەی ئایندەی بەغداوە دوو دەستکەوتی سیاسی گرنگی ناسیۆنالیزمی عەرەبە لە ناوچەکەو عێراقدا.

بەو پێ یەی کە تەوافوق و دابەشکردنی دەسەڵات لە نێوان ئەم هێزانەدا لەسەر بنەمای قەومی و مەزهەبی و تائیفی یە، ئەم پرۆسەیەش کە بە ناوی دیموکراسی و گەڕانەوەی ئەمن و ئاسایش بەڕێوە دەچێ ئەگەر بە سەرکەوتنیش بگات هاوکات لە دەروونی خۆیدا کێشمە کێش و ململانێی کۆنەپەرستانەی قەومی و مەزهەبی (عەرەب و کورد)و (سوننە و شیعە) قوڵتر دەکاتەوەو ئەم پرۆسەیە دەرگا بە ڕووی بزووتنەوەیەکی فاشیستی و کۆنەپەرستانەی وەکو ناسیۆنالیزمی عەرەبدا دەکاتەوە کە مێژوویەکی ڕەش و درندانەی لە مێژووی سیاسی عێراقدا تۆمار کردووە، ئەمڕۆ لەم پرۆسەیەدا لە تەوازونێکی هێزی تردا بەرەو شانۆی سیاسی عێراق دەگەڕێتەوەو دیاریکردنی دەسەڵات و ئایندەی سیاسی عێراقدا.

کۆنگرەی قاهیرەو ناسیۆنالیزمی کورد

یەکێتی و پارتی لەم پرۆسەیەدا تا ئێستا سیاسەتێکی دوولایەنەیان لە خۆیان نیشان داوە. لەلایەکەوە تاڵەبانی ئەوپەڕی نەرمی و مرونەتی بۆ دانوستان نیشانداوە. لە لایەکی تریشەوە مەسعود بارزانی لە جیاتی خۆی بە نامەیەك بە شداری کۆبوونەوەکە دەکات و بە کردەوەش لە گەرمەی ئامادەسازی کۆنگرەکەدا لە سەردانێکدا خەریکی سوپاسگوزاری لەشکری ئەمریکاو بەریتانیاو هەڵدانە بە شان و باڵی بۆش و بلێردا، لەپەنا دەستی ئەوانەوە خۆی نیشان دەدات. کۆنگرەکەش خوێندنەوەی نامەکەی ڕەت دەکاتەوەو زویریان دەکات.

ئەم سیاسەت و هەڵوێستەی یەکێتی و پارتی بە هەر دەلیلێك بێت سیاسەت و هەڵوێستێکی کۆنەپەرستانەیەو پێچەوانەی خواست و بەرژەوەندی خەڵکی کوردستانە. چونکە هەرکام لەو دوو ڕێگایەی ئەوان خۆیان پیادا هەڵواسیوە هەرچی زیاتر ڕق و کین و کێشمەکێشی قەومی قوڵتر دەکاتەوەو چارەنووسی خەڵکی کوردستان ئاڵۆزتر دەکات.

ئەوەی لێرەدا جێی سەرنجە سەبارەت بە سیاسەتی چەوتی یەکێتیو پارتی ئەوەیە کە ئەوان ئامادەن خۆیان بەهەر کونو قوژبنێکی کۆنەپەرستیو فاشیستیو ئیمپریالیستی وەکو (سیستانی، عمرو موسی، بۆش...) لە عێراقو ناوچەکەو جیهاندا بکەن بۆ لایان بگەڕێنەوە، تەنها بۆ ڕای خەڵکی کوردستان نەبێ کە گوێیان لێ بگرنو خۆاستو دەنگو بڕیاریان بە ڕەسمی بناسن.

حیکمەتی ئەم سیاسەتەی یەکێتیو پارتی لەوەدایە کە ئەم هەموو پەلە قاژەیە بە قەولی خۆیان لە پێناو ئەو دەستکەوتو مافانەی کورد دا دەکەن کە لە دستوردا بەدیهاتووە، بەڵام بێ ئەوەی بگەڕێنەوە بۆ ڕاو بڕیاری خەڵکی کوردستان خۆی.

تێگەیشتنو ناسینی ئەم حیکمەتەی ئەوان کارێکی ئاسانە بەڵام ئەوان بەردەوام لەخەڵکی کوردستانی دەشارنەوە کە ئەو بەشی دەسەڵاتو کورسیو سەرمایەیەی ئەوان چنگیان کەوتووە بەمافو داخوازیەکانی خەڵکی کوردستان دەقەبڵێنن. دەنا ئەوان لە هەموو کەس باشتر دەزانن کە خەڵکی کوردستان خوازیاری جیابوونەوەیە لە عێراقێکی ئیسلامیو پڕ شەڕو کێشەی قەومی. خەڵکی کوردستان خوازیاری وڵاتێکی سەربەخۆی ئارامو مۆدرێنە.، بەڵام ئەوان ئەم خواستەی خەڵکی کوردستان دەخنکێنن.